

N:o 35.

Af herr **Wærn**, om afskaffande af hvitbetssockertillverkningsafgiften och nedsättning i tullen å socker m. m.

Den märkligaste händelsen i den svenska industriens historia under de senaste tre årtiondena är utan tvifvel uppkomsten af den svenska sockertillverkningen. De ansträngningar, hvilka derförut, redan på 1830-talet och åter på 1860-talet, gjorts att af i Sverige odlade hvitbetor tillverka socker, måste nu betraktas såsom försök att utröna möjligheten af odling af hvitbetor i Sverige i så stor skala, att en fabriksmessig tillverkning af socker derpå kunde grundas, och lemnade det resultat, att en sådan odling väl på många ställen kunde ske, men att det endast var i landets sydligaste delar, hvitbetorna erhöilo så rik sockerhalt, att sockrets tillgodogörande ur dem kunde blifva en lönande handtering. Att Gotlands klimat var sådant, att hvitbetsodling äfven der borde med fördel kunna ske, omtalades väl äfven redan då, men blef först långt derefter föremål för en grundligare undersökning. Ovissheten om, huru staten skulle med hänsyn till beskattningen ställa sig till den nya industrien, måste dock verka förlamande på tankarne om nya fabriksanläggningar, och det var först sedan 1869 års Riksdag, på grund af en motion af professor Arrhenius, derom fattat beslut, som den kunde raskare utveckla sig. Först 20 år efter det, då beskattningen å det inom landet tillverkade råsockret började, kom tillverkningen deraf i jembredd med införseln af utländskt råsocker, och det är först under de tre sistförflutna åren, som det varit tydligt, att den förra skulle alldeles undantränga den senare. För vissa speciella ändamål, särskildt, efter hvad i tekniska verk uppgifves, för punschberedningen, anses hvitbetssockret mindre lämpligt, och det är på deraf uppkommande behof

af rörsocker, som införsel af utländskt socker ännu i jembförelsevis obetydliga kvantiteter fortfar.* För allmänt konsumtionsbehof har den definitivt upphört, och dermed har sockerbeskattningen fått en helt annan karakter än förut.

För blott fem år sedan kunde den dåvarande chefen för finansdepartementet sanningsenligt till statsrådsprotokollet anföra: »Så länge staten utkräver tull af utifrån infördt socker, är den accis, som pålägges det inom landet tillverkade sockret — förutsatt att accisen är lägre än tullen — visserligen till formen en beskattning å den inhemska sockertillverkningen, men till sin egentliga innebörd endast en reduktion af det tullskydd, som åtnjutes af nämnda tillverkning», men sedan med nyssnämnda undantag intet socker från utlandet införes, och vi kommit i det skede, att det för den allmänna sockerkonsumtionen blifvit alldeles likgiltigt, om något socker i utlandet tillverkas och derifrån kan till Sverige införas eller ej, är den anförda karakteristiken ej längre med verkliga förhållanden öfverensstämmande. För anskaffande af vårt behof af socker odla vi inom vårt eget land hvitbetor, och det är med gällande beskattningssätt dem, vi belägga med skatt, utan någon annan hänsyn till tullförhållanden än det numera med ett alldeles oväsentligt undantag till prohibition uppgående skyddet, och denna skatt är i förhållande till betornas värde ganska dryg. Med det lagstadgade antagandet, att af 100 kg. betor erhålles 10,5 kg. socker och att skatten skall utgå med 11,75 öre för hvarje kg., således med 12 kr. 33 öre för ton betor, var den på betornas höstpris 1894 kr. 18,50 — $66\frac{2}{3}$ %, men när betpriset 1895 sänktes till kr. 15 pr ton, blef den derpå 82 % och medförde den naturliga följd, att betproduktionen minskades med nära en sjundedel. På det betpris, som sistlidne höst bestämdes för liktidig leverans kr. 14 pr ton, utgjorde skatten 88 %.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften är en produktionsskatt på en viss handtering, och vi hafva i Sverige förr haft flera sådana, men de hafva blifvit afskaffade. 1883 upphäfdes definitivt qvarns-katten, 1860 tackjernstionden och hammarskatten samt 1877 öfrig bergverkstionde, af hvilken nu blott qvarstår några obetydliga rester, från hvilka Riksdagen ej velat befria vissa verk, förr än egarne afstått från eller ersatt verken med gifna förmåner eller erhållna penningssummor.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften erlægges af råsockerfabrikerna och ersättes dem af raffinaderierna, för hvad de öfvertaga, samt återbetalas i

* Enligt generaltullstyrelsens uppgifter om rikets in- och utförsel 1893—1897 var hela införseln 1897 af oraffineradt socker 822,000 kg. och af raffineradt 221,000 kg. mot resp. 2,007,000 och 675,000 året förut.

sista hand af de svenska sockerkonsumenterna för det socker, de köpa. Detta skatteuppbördssätt är både för statsverket och konsumenterna mera betungande och kostbarare än det förra, då tullen eller skatten erlades af importörerna. Dessa hade nemligen rätt, och hafva det ännu för de sockerpartier, de fortfarande stundom införa, att upplägga det införda sockret på nederlag, då tullafgift ej betalas förr, än sockret från nederlaget uttages, d. v. s. ej förr, än det till detaljhandlare eller omedelbart till konsumenter säljes, hvarigenom den ränteförlust å utlagda tullafgifter, som dessa jemte inköpskostnad och handelsvinst måste betala, blef ganska obetydlig, men råsockerfabrikanten skall erlägga hvitbetssockertillverkningsafgiften inom slutet af kalendermånaden näst efter den, under hvilken betorna blifvit af kontrollör uppvägda, och det dröjer kortare eller längre tid, ända till ett helt år, innan den erlagda afgiften blir genom försäljning till konsumenter ersatt, hvarvid naturligen hela den derpå uppkomna ränteförlusten måste ersättas, och redan från årets början i prisbestämningen ingår. Sockret blir derigenom dyrare. Men äfven en annan omständighet tillkommer, som kan blifva mycket mera betungande än ränteförlust. Råsockerfabrikanten måste i god tid före hvarje kampanjs början försäkra sig om den kvantitet betor, han under kampanjen behöfver, och om dem uppgöra köpeafstal, men missräknar han sig på den kvantitet råsocker, han under och efter kampanjen kan sälja, så kan detta för honom medföra stor förlust. Antar han för liten kvantitet, så kan han ej efteråt få köpa mera betor, utan den vinst, han på större tillverkning kunnat få, öfvergår till andra fabrikanter, eller om samtliga skulle räknat för lågt till importörer, men beräknar han åter en för hög kvantitet säljbart råsocker, så kan han endast under undantagsförhållanden till andra fabrikanter sälja det öfverskott af betor, han har, och då betorna med tiden förlora hela sin sockerhalt, måste han, för att rädda något af deras värde, öka inköpskostnaden med att förvandla dem till socker, ehuru han misströstar om, när och i hvad mån han därför skall få ersättning. Importören kunde deremot alltid med lätthet rätta tillgången efter efterfrågan. Hade han ett för litet lager, var det ingen svårighet att inom mycket kort tid från utlandet införa just så mycket, som han behöfde, och hade han för stort lager på nederlag, så var det hans konkurrenters likaväl som hans eget intresse att genom minskad införsel förebygga prisfall.

För statsverket medför uppbörden af hvitbetssockertillverkningsafgiften kontrollkostnader, hvilka för tillverkningsåret 1894—95 uppgingo till kr. 58,148,⁷³ och för tillverkningsåret 1895—96 uppgingo till kr. 53,327,⁹⁴ och ännu ej utredda för 1896—97; men säkerligen ökats.

Uti en den 11 sistlidne mars till Kongl. Maj:t ingifven skrift hafva egarne af tio råsockerfabriker hos Kongl. Maj:t anhållit om vidtagande af åtgärder till undanrödjande af eller åtminstone lindring i de svårigheter, hvilka inträdt inom sockertillverkningen i riket. Egarne af 6 råsockerfabriker och egaren af samtliga fristående raffinaderier hafva icke biträdt ansökningsen.

Sökandena erinra derom, att redan tidigare tecken till en annalkande kris inom sockerindustrien visat sig och äfven framhållits, utan att dock faran då antogs vara så allvarsam eller så nära öfverhängande, att vid den tiden något steg till dess afvärjande ansågs vara omedelbart af nöden, men att förhållandet numera antagit så hotande dimensioner, att detsammes verkningar, enligt deras omdöme, icke utan skada för det allmänna kunna fortgå.

Den fara, som hotar, och som, i fall den ej förekommes, skall medföra svåra ekonomiska och sociala verkningar, låge deruti, att konsumtionen af socker inom riket icke upptoge produktionen af dylik vara, att priset å sockerbeter i följd deraf komme att sjunka till en minimigräns, hvilken måhända ej längre i nämnvärd mån tillåte jordens användande till betodling, samt att en rubbning i flera förhållanden än dem, som direkt rörde sockertillverkningen och landtbruket, härigenom måste inträffa.

Sökandena visa genom bifogade handlingar, att den 1 oktober 1894 på nederlag fans sammanlagdt raffineradt och rått socker kg. 3,651,965 och hos raffinaderier och råsockerfabriker kg. 6,145,943, samt att tillverkningen 1894—95 utgjorde kg. 72,890,500, och att importen $\frac{1}{10}$ 1894— $\frac{1}{10}$ 1895 var af raffineradt socker kg. 1,432,419 och af råsocker kg. 1,464,344; vidare att lagret af utländskt socker på nederlag den 1 oktober 1895 minskats till kg. 1,032,288, men hos raffinaderier och råsockerfabriker ökats till kg. 11,406,865 (således 1894—95 ökats med cirka kg 2,600,000), att tillverkningen 1895—96 var kg. 62,114,300 (kg. 10,776,200 mindre än 1894—95) och importen $\frac{1}{10}$ 1895— $\frac{1}{10}$ 1896 kg. 782,833 (kg. 650,000 mindre än 1894—95) raffineradt socker och kg. 4,060,187 (kg. 2,680,000 mer än 1894—95) råsocker, samt att till den 1 oktober 1896 lagret af utländskt socker på nederlag ytterligare nedgått till kg. 436,321 samt af socker hos raffinaderier och råsockerfabriker äfven minskats till kg. 8,427,982, (således med cirka 3,000,000 kg.) således sammanlagdt lager $\frac{1}{10}$ 1896 kg. 8,864,300 (kg. 934,000 mindre än vid samma tid 1894 och kg. 3,575,000 mindre än 1895), men på grund af en hvitbetstillgång uppskattad till 879,500 tons, beräknade de, att tillverkningen 1896—97 skulle uppgå till kg. 102,910,000 (30,000,000 mer än 1894—95 och öfver 40,000,000 mer än 1895—96) och efter afdrag af väntad konsumtion och behöfligt lager $\frac{1}{10}$ 1897 ansågo de, att en för landets behof öfverflödigt kvantitet då skulle förefinnas af kg.

27,910,000 med en tillverkningskostnad inklusive skatt, lågt beräknad till 34 öre pr kg. värd kr. 9,489,400.

Såsom förklaring af dessa fluktuationer uppgåfvo sökandena, att för tillverkningen 1894—95 gällande betpris voro i höstpris kr. 1,85 och i vinterpris kr. 2,10 per 100 kg.; att, sedan det blifvit påtagligt, att med dessa pris en kontinuerlig och stegrad öfverproduktion skulle uppstå på våren 1895, betprisen för kampanjen 1895—96 bestämdes till resp. 1,50 och 1,70, men i följd af de faktiskt stegrade sockerprisen och önskan att deraf i viss mån göra odlarne delaktiga, utgingo de med resp. 1,66 och 1,86; att på nedsättningen i prisen följde en nedgång i produktionen, som från 628,480 ton för perioden 1894—95 sjönk till 538,708,9 ton för perioden 1895—96, hvilket medförde den lyckliga vändning, att öfverskottet från 1894—95 ingick i konsumtionen; att prisen för kampanjen 1896—97 ursprungligen sattes till kr. 1,50 och 1,70, men efter det å en ort farhåga uppkommit för att ett tillräckligt betqvantum ej till dessa pris skulle kunna fås och priset derstädes blifvit höjdt till 1,65 och 1,85, tvingades först de dertill närbelägna och slutligen äfven de mera aflägsna fabrikerne att jemväl höja sina pris; samt att derefter en så stor betmängd erhållits, att ultimo januari redan 801,194,1 ton betor uppvägts och, då ännu 11 fabriker och 2 saftstationer voro i gång, kunde totalafverkningen icke blifva mindre än 879,500 ton, hvilka skulle hafva förenämnda qvantitet kg. 102,910,000 socker. Till följd häraf hafva betprisen för 1897—98 blifvit bestämda så lågt som till kr. 1,35 och kr. 1,55 (senare 1,40 och 1,60), hvarjente hvitbetsodlarné måste betala halfva frakten och nedsättningen i sin helhet uppgår till 30 % af de 1894—95 gällande pris.

Sökandena förklara, att allt hvad de åsyfta är en billig restitution af redan betald tillverkningskatt för att, med stödet deraf, den icke utan ruinerande följder inom riket säljbara, hopade sockermängden må kunna, om ej med vinst, så dock med relativt draglig förlust utrikes afyttras. De anhöllo derfor, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta proposition om medgifvande af skatterestitution vid utförsel af inhemskt socker.

Öfver ansökningen hördes Konungens befallningshafvande i alla de län, inom hvilka råsockerfabriker äro belägna, samt gereraltullstyrelsen. De förra hafva med påpekande af med restitutionen förenade praktiska svårigheter, särskildt derigenom att flere fabriker ännu på vissa år äro berättigade till lindring i skattebeloppen, dock tillstyrkt restitution, men den senare har, jemte betonande af dessa svårigheter, på allmänna och fortfarande giltiga skäl afstyrkt beviljande deraf. Sådana skäl äro:

att den europeiska sockerindustriens historia visar faran af lagstiftningens ingripande till förmån för export af inhemskt socker;

att medgifvande af skatterestitution vid utförsel af betsocker skulle snart nog här i landet, likasom annorstädes skett, framkalla mera vidtgående kraf från producenterna, hvilka kraf icke så lätt skulle kunna afvisas, derest industrien redan inrättat sig för export;

att restitutionsmedgifvande icke lätteligen låter förena sig med det hos oss antagna beskattningssystemet;

att restitution till det belopp, sökandena föreslagit, visserligen icke skulle medföra någon utförselspremie, men förhållandet måhända framdeles skulle blifva annorlunda, om ej i högre anspråk, så i förhöjdt rendement; samt

att äfven ett tillfälligt medgifvande af exportgodtgörelse kunde bidra till att framkalla en ny öfverproduktion med nya anspråk på tillmötesgående.

Vid föredragning af ärendet den 10 sistlidne december fann Kongl. Maj:t den gjorda framställningen icke föranleda någon Kongl. Maj:ts vidare åtgärd.

Märkligt nog hafva de sökande sockerfabrikanterna icke fäst afseende vid — åtminstone icke nämnt — att från Sverige redan fortgår en utförsel af socker och dertill en lönande utförsel, alldenstund den år efter år fortfar och ökas, visserligen icke under namn af socker, utan såsom råämne eller tillsatt material till fabrikat, i hvilka sockret är en väsentlig ingrediens, såsom finare småbröd, bakelser och cakes, choklad, konfityrer, punsch, och ej heller hafva de hörda embetsmyndigheterna funnit skäl att påpeka det inflytande, en restitution af skatt enbart vid utförsel af socker skulle för tillverkarne af dem medföra. En så ensidig restitution skulle dock icke blott vara orättvis, utan äfven för nämnda tillverkare skadlig, kanske till den grad, att den skulle omöjliggöra den utförsel af deras produkter, som sedan flera år fortgått. I frihamn, t. ex. i Köpenhamn, dit fraktkostnaden från Sverige blefve en obetydlighet, skulle nemligen konkurrenter kunna inrätta fabriker, grundade på användandet af svenskt obeskattadt, d. v. s. genom restitutionen från skatt befriadt och möjligen till underpris erhållet socker, under det att de svenska fabrikanterna vid inköp af sådant måste till fullo ersätta tillverkningsafgiften eller vid införsel af utländskt socker betala hög tull. Vid utförsel från Tyskland af dylika fabrikat lemnas såväl premie som restitution af skatt för det i dem ingående sockret.

Afskaffas deremot hvitbetssockertillverkningsafgiften, så skulle detta åt tillverkningen och utförseln af sådana och kanske flera, ännu hos oss icke brukliga fabrikat gifva en kraftig impuls, hvilken i en möjligen icke oväsentlig mån skulle medverka till vidare utveckling af den svenska

sockerindustrien. Att utförsel kan ske, är redan bevisadt, och att den, om fabriken kunna säljas så mycket billigare, som befrielse från den utgift, med hvilken den på dem belöpande utgiften nu betungar tillverkningskostnaden skulle medgifva, är tydligt, men de proportioner, till hvilka tillverkning och utförsel skulle kunna uppdrivas, äro naturligen svåra att utreda.

Till ledning för omdömet härom har jag tänkt mig kunna bidraga: upplysning om de förhållanden, i hvilka socker i dylika fabrikat af olika slag ingår;

uppgifter om de belopp, med hvilka sådana fabrikat ingå i införsel till eller utförsel från länder, med hvilka vi hafva lätta handelsförbindelser; samt

uppgifter om i hvad mån för dylika fabrikat behöfliga råämnen eller material af annat slag än socker inom vårt land finnas eller med lätthet kunna anskaffas.

I afseende på sockerhalten i olika fabrikat har professor Peter Klason haft godheten lemna mig uppgifter, hvilka jag såsom bilaga 5 bifogar.

Om de quantiteter, med hvilka sockerfabrikat ingå i åtskilliga länders införsel och utförsel, samt dessa fabrikats värden har jag ur berättelserna om deras utrikes handel gjort utdrag — bilaga 6 — och dervid för länder, som ej infört det metriskas vigtsystemet, förvandlat uppgifna quantiteter till kilogram samt reducerat alla uppgifna värden till kronor. De länder, ur hvilkas officiella statistik jag hemtat uppgifterna, äro Frankrike, Storbritannien, Norge och Nordamerikas förenta stater. Äfven för Tyskland och Belgien har jag gjort utdrag, men funnit dem för ändamålet värdelösa, emedan i tyska statistiken en mängd olika fabrikat upptagas under det gemensamma namnet: »Konditoreiwaaren» och den belgiska har en ännu mera olika varor omfattande rubrik: »Conserves alimentaires au sucre». Då i Frankrike medelvärden för hvarje varuslag årligen bestämmas af en komité, har det varit tillräckligt att, såsom äfven i den franska statistiken sker, blott för slutsummorna utsätta värden, men då det i Storbritannien åligger hvarje importör och exportör att för hvarje infördt eller utfördt varuparti uppgifva dess värde, erhållas vid sammanräkning för särskilda länder mycket värdefulla upplysningar om olika värden af varor med samma benämning, allt efter som de ankomma från ett eller ett annat eller afgå till ett eller ett annat land. Jag har därför, såsom i den engelska statistiken sker, utfört värdena för hvarje land.

Uppgifterna visa, att i de länder, från hvilka de hemtats, en ganska betydande handel med olika sockerfabrikat eger rum. Särskildt är detta fallet med utförseln från Storbritannien af finare bröd och införseln dit af

kondenserad mjölk. Den förra är beroende deraf, att engelsmännen, jemte tillgång af finaste hvetemjöl, hafva obesattadt och genom i flera länder medgifna utförselspremier delvis skänkt socker, den senare åter af den stora brittiska sjöfartens behof af frisk mjölk och grädde. Men äfven andra sockerfabrikat förekomma i handeln i aktningvärda mängder, och uppgifterna kunna endast tydliggöra det kända förhållandet, att för goda varor till rimliga pris finnes på verldsmarknaden gerna alltid afsättning.

Hvad slutligen angår tillgång på råämnen, så lemna vårt klimat mångahanda frukter af bästa slag, fullt jemförliga med utlandets af samma sorter och hvilka der i jembredd med sydfrukter, dem vi icke hafva, användas till sockerfabrikat af olika slag, och derjemte hafva vi ymnig tillgång på skogsbär — smultron, hallon, åkerbär, björnbär, hjortron, lingon m. fl. — hvilka i godhet och särskildt i arom öfverträffa andra länders, men hvilka nu endast tillgodogöras i enskilda hushåll och i några få saft- och bärvinsfabriker.

Denna export består af något blåbär, men väsentligast af lingon, hvilka enligt uppgift af generalkonsulatet i Lübeck, dit den största exporten sker, för syltning uppköpes af enskilda familjer. Någon export af bär eller sylt förekommer icke derifrån. Det pris, som för dem, levererade i Lübeck, betalas, är 25 M. eller 22 kr. 22 öre pr 100 kg. och har ofta varit ännu lägre. I kommerskollegii statistik upptagas de till ett utförselsvärde af 20 öre pr kg. Gifvet är, att detta värde är nedtryckt af det förhållande, att de råa bären endast kort tid kunna bibehållas friska. För att erhålla ett högre värde och kunna till aflägsnare orter försändas, måste de insyltas eller på annat sätt genom tillsats af socker konserveras. Ovisst är visserligen, om och i hvad mån de svenska fabrikaten, hur som helst beredda, kunna vinna utländingars smak, men deremot är högst sannolikt, att de med stor förkärlek skulle såsom sylt mottagas af till andra länder utflyttade svenskar. Sekreteraren vid generalkonsulatet i Chicago, grefve C. A. Wachtmeister skref den 26 februari 1895 till Exportföreningen: »En hel del svenska lingon importeras årligen hit genom tyska mellanhänder. De amerikanska lingonen äro grofva i »köttet» och till storleken i form af ett körsbär. Äfven om härvarande amerikanska marknad ej skulle kunna vinnas för våra lingon, tror jag, att den skandinaviska skulle vara tillräcklig för vår export och att det vore skäl att söka få direkta försäljare här, då mellanhanden i Tyskland säkerligen ej obetydligt fördyrar varan.» Högre pris än för lingonsylt borde kunna erhållas för finare sylter af åkerbär, smultron, björnbär, hallon, vinbär, krusbär, men för allas höjande i värde och möjlighet af uppkomst af en lönande afsättning till utlandet fordras oundgängligen, att socker här blefve i jemförelse med förhål-

landet i utlandet billigare än nu, och villkoret därför är, att det ej beskattas.

För beredning af sylt fordras alls ej dyrbara maskiner eller apparater, ej heller stor arbetsstyrka. Om en större afsättning till utlandet kunde vinnas, skulle därför syltning kunna blifva en allmän husslöjd i skogsbygder. Jag föreställer mig, att dervid skulle så tillgå, att något handels- hus till skogsbygderna utsände uppköpare, som kunde gifva undervisning om hurudan vara i utlandet önska- des, och att ett sådant handelshus, som på detta sätt finge större mängd af olika sorter sylt att sälja, derigenom blefve i tillfälle att göra nödiga åtgärder och kostnader för deras introdu- cerande i olika länder.

Någon tillverkning af kondenserad mjölk finnes mig veterligen ännu icke i Sverige, men någon anledning, hvarför den icke här skulle kunna bedrifvas lika väl som i Norge, är obekant. Det anses därför vara erfor- derligt, att korna gå på bete och att betet är godt, men detta är ju i större delen af landet fallet.

Dessa betraktelser gälla möjligheten af utförsel af socker i förädlad form af sockerfabrikat, men derjemte skulle en genom tillverkningsafgiftens afskaffande möjliggjord ytterligare nedsättning af sockerpriset hädanefter som hittills, om än ej så hastigt och i så hög grad som under de sist- förflutna åren, betydligt öka konsumtionen i vårt eget land. Faran för öfverproduktion och deraf föranledd kris skulle upphöra, stadga och lik- formighet i beskattningsförhållanden inträda i stället för de täta förändrin- gar och den ojämhet, som utmärkt den sista tiden, och såväl den för jord- bruket nyttiga betodlingen som sockerindustrien kunna lugnt utveckla sig. Farhåga för ny öfverproduktion bör ej förefinnas, sedan konstlad upp- muntran för nya fabriker upphört, ingen tanke på statens ingripande till fördel för denna industri mera än för andra, med hvilka den blifvit lik- ställd, hädanefter kunde uppstå, och minnet af att kriser i följd af öfver- produktion hotat — hvilket efter de restitutionssökandes uppgift redan i flera särskilda repriser skett — väl ej snart kan förblekna. I hvarje fall skulle ansvaret för en så stor olycka icke längre kunna tillskrifvas Riks- dagen såsom en följd af dess beskattningsåtgärder.

Motioner om hvitbetssockertillverkningsafgiftens upphäfvande hafva väckts vid riksdagarne:

- 1879 af herr Lasse Jönsson i Sandby,
- 1886 » » Nils Pehrsson i Vadensjö och M. Dahn,
- 1890 » » H. F. G. Björck,
- 1896 » » J. H. G. Fredholm, och
- 1897 » » Fjällbäck.

De skäl, som förmått bevillningsutskotten att afstyrka och Riksdagen att afslå dessa motioner, hafva väsentligen varit:

att socker förbrukas i betydligt större mängd af de förmögnare inom samhället och därför mera än andra njutningsmedel egnade sig för beskattning;

att statsverket icke kan undvara inkomsten af sockerbeskattningen; och

att, om denna upphörde, förlusten måste ersättas genom ökande af andra skattetitlar.

Att en person, som alls icke behöfver tänka på beloppet af sina utgifter, konsumerar mera af hvilket som helst af honom begagnadt njutningsmedel än en person, som i afseende på äfven rent personliga behof måste iakttaga sträng sparsamhet, är i regel antagligt, men att det skulle vara mera fallet med socker än med andra njutningsmedel, är nog tvifvelaktigt, helst sedan sockret blifvit så billigt. Smaken för mer eller mindre socker i drycker är ej beroende af förmögenhetsförhållanden, och den rike är ej i frestelse att till i hans diet mera ingående feta soppor, fisk och köttträtter eller grönsaker tillsätta socker, hvaremot den mindre bemedlade väl ofta har anledning att finna i hans diet mera ingående mjöl- och mjölkträtter smakligare med än utan socker. Frågan är emellertid icke om hvem, som konsumerar mera, utan om hvem, som vinner mest på billigt pris, och vare sig att detta sker genom vunnen frihet från tvång af umbäranden eller genom besparing af utgift, så är det väl den mindre bemedlade, som har de större fördelarne.

I afseende på möjligheten för statsverket att undvara inkomsten af hvitbetssockertillverkningsafgiften har aldrig förr någon tidpunkt varit så gynsam som den nuvarande. Det kan emellertid icke förväntas, att fortfarande år efter år stora öfverskott skola förefinnas till Riksdagens disposition, och det är därför nödigt att vid upphäfvande af hvitbetssockertillverkningsafgiften tillse anskaffande af nya eller ökning af andra äldre statsinkomster.

I första rummet bör väl då erinras, att vi sedan flera år hafva hvilande ett i nykterhetens intresse tillkommet förslag om maltskatt. Dernäst måste nog ifrågakomma att höja de i tullafgifter utgående skatterna på andra njutningsmedel, men dervid är väl att märka, att det icke bör eller kan ifrågakomma att med befrielse från skatt af en klass öka skatt för någon annan särskild klass af landets invånare. Derigenom att socker är en så allmän konsumtionsartikel uppstår genom afskaffande af beskattningen derpå för alla en icke oväsentlig besparing, och med någon minskning af öfverflödiga öfverskott och påläggande af maltskatt skola statsverkets

behof säkerligen kunna fyllas derigenom, att staten medelst förhöjning af skatt på andra njutningsmedel för sig tar en del af den besparing som för hela folket vid konsumtion af socker uppkommer.

Exempelvis vill jag nämna förhållandet i detta hänseende till kaffet. Detta förtäres såsom dryck och till denna dryck tillsättes socker. Proportionen deraf kan mycket variera, men en ledning för omdömet om huru den för mindre bemedlade bör beräknas, erhålles af de lagstadganden, som i detta fall förefinnas. Enligt den i kongl. kungörelsen den 3 februari 1865 fastställda spisordningen skall hvarje sjöman i veckan hafva 75 ort socker och 50 ort kaffebönor, och enligt kongl. reglementet den 6 augusti 1881 hvarje soldat eller beväring hvarje dag 3 ort socker och 2 ort brändt kaffe. Sjömannen får derjemte 6 ort té, och om detta beräknas ända till fyra gånger så drygt som kaffet, uppgår dock vigten af kaffe och té tillsammans icke fullt till vigten af sockret. Kaffebönor förlora vid rostning 15 till 25 % af sin vikt. Antages medeltalet 20 %, så får soldaten eller beväringen 120 ort socker mot 100 ort kaffebönor, och äfven med antagande af den större rostningsförlusten alltid i vikt mera socker än kaffe. I ett privat hem har jag fått den uppgift, att till tjänstfolket utväges $1\frac{1}{4}$ skålp. socker mot 1 skålp. kaffe. För rika personer som föredraga starkare kaffe blir vigtskilnaden mindre, men man bör tryggt kunna antaga, att på det hela till kaffedrycken åtgår mera i vikt af socker än af kaffebönor. Beräknar man vidare att tillverkningsavgiften 11,75 öre pr kg. jemte ränteförlust ersättes råsockerbruken med 12 öre pr kg. så skulle, derest nämnda afgift afskaffas, kaffedrycken icke för konsumenten blifva dyrare om kaffetullen, som är 12 öre, fördubblades. För köparen af socker och kaffe måste det vara alldeles likgiltigt, om han vid liqviden ersätter en råsockerproducent för erlagd afgift med 12 öre pr kg, och en kaffeimportör för erlagd tull med 12 öre pr kg., eller om råsockerproducenten icke har gjort något utlägg, men han måste ersätta kaffeimportören för erlagd tull 24 öre.

På samma sätt kan, sedan procenten af socker i punsch blifvit känd, lätt uträknas huru mycket billigare denna dryck blir genom afskaffande af hvitbetssockertillverkningsavgiften och deremot svarande nedsättning i tullavgiften för rörsocker, samt, efter bestämmande af procenten af i punsch ingående arrak, hur mycket tullen å arrak bör höjas för att punsch icke för inhemsk förtäring skall blifva billigare än förut. Vid utförsel af punsch skulle hela beloppet af den hvitbetssockertillverkningsavgiften motsvarande nedsättningen i tull för socker tillgodokomma punschbryggerierna, emedan de med tillämpning af § 9 af tulltaxeunderrättelserna kunna betinga sig restitution för tullen å den arrak, som de använda.

Tobaken står ej i det intima förhållande till socker, som kaffe och punsch, men nog förtär väl hvarje rökare socker, så att han vid besparing af utgift för det sistnämnda kan betala mera för sin tobak, och för familjerna, i hvilka qvinnor och barn icke röka, bör en förflyttning af skatt på socker till skatt på tobak bestämdt medföra fördel.

Socker är icke blott ett njutningsmedel utan derjemte ett viktigt näringsämne och skiljer sig derjemte från kaffe och tobak deruti, att dessa senare icke äro föremål för annan industri än den som afser att aptera dem för förbrukning, såsom kaffebränning och fabrikation af cigarrer, snus o. s. v., hvilkas pris naturligt stiger eller faller med råämnenas, men det färdiga sockret är ämne för vidare bearbetning till fabrikat, som äro föremål för storartade industrier, hvilkas framgång är i hög grad beroende af sockrets billighet. Redan häruti förefinnes, synes det mig, bestämdt och giltigt skäl att aflyfta skattebördan derpå och i mån af statens behof lägga den på de rena konsumtionsartiklarne, eller höja de direkta skatterna. Huru detta lämpligast skall ske, kan ej med tillräcklig sakkunskap af en enskild riksdagsman föreslås och svårligen af bevillningsutskottet behörigen utredas, utan bör blifva föremål för en omsorgsfull utredning inom finansdepartementet.

Att afhända statsverket en påräknad inkomst af 8,500,000 kr. låter ej heller vid uppgörandet af statsregleringen för 1899 göra sig, ty äfven om Riksdagen skulle finna lämpligt att härtill använda befintligt öfverskott från 1896 och att i dess ställe för förestående stambanebyggnader använda lånta medel, samt gör andra minskningar i föreslagna utgifter, så blir dock den summa, som härigenom blir disponibel, otillräcklig. Det finnes då trenne utvägar, nemligen:

att principiellt besluta hvitbetstillverkningsafgiftens afskaffande och till framtiden uppskjuta verkställandet deraf; eller

att besluta partiel nedsättning deraf fortgående under nästkommande och derpå följande eller flere till antalet bestämda år; eller

att besluta afskaffandet från och med nästa år och till fyllande af statsverkets behof, utöfver hvad som vid pågående statsreglering dertill kan göras disponibelt, hänvisa till öfverskottet från 1897.

De första två utvägarne synas försigtigare men måste för sockerindustrien medföra mycket stora olägenheter. Enligt den första skulle fullkomlig ovisshet råda, om och när afskaffande af skatten kan ske, och enligt det andra skulle det blifva råsockerbrukens intresse att, såvidt för anskaffande af nödigt sockerbehof är möjligt, till påföljande år uppskjuta tillverkning och betköp samt, hvad värre är, raffinaderiernas intresse att från år till år inskränka sina uppköp af råsocker, öfverlemnande till råsocker-

bruket att bära förlusten af skatt på hvarje parti socker, som ej förr än under ett kommande år för konsumtionen behöfdes.

Emot det sista alternativet ser jag deremot ej annan giltig invändning kunna göras, än att utredning om lämpliga skatter att ersätta hvitbetssockertillverkningsafgiften ej skulle till nästa år kunna medhinnas, hvilket dock, då, ifall maltskatt beslutas, fullständigt förslag dertill redan förefinnes, och förändringen i tullafgifterna å konsumtionsartiklar esomoftast på mycket kortare tid behandlats, ej bör befaras. Att ett sådant beslut skulle strida mot principen att Riksdagen ej bör disponera det senast förgångna årets öfverskott är ej en giltig invändning, ty om Riksdagen beslutar afskaffande af större eller mindre del af hvitbetssockertillverkningsafgiften år 1900, så har detta redan skett, och utom den tillgång af t. ex. halfva hvitbetssockertillverkningsafgiften, som för nästa Riksdags statsreglering synes obehöflig, blefve egentliga skilnaden blott den, att 1899 års Riksdag finge bland sina beslut upptaga ett, som redan blifvit af 1898 års Riksdag fattadt.

I det skydd, sockerfabrikanterna nu åtnjuta bör ingen förändring göras hvarken till minskning eller ökning, men det senare skulle dock ske, om de nu bestämda tullafgifterna för socker vid afskaffande af hvitbetssockertillverkningsafgiften lemnades oförändrade. Tullen å råsocker, mörkare än n:o 18 bör derföre nedsättas med skattens belopp 11,75 öre pr kg., d. v. s. till hälften, och tullen å raffineradt socker i samma förhållande, eller från 33 öre till 16,5 öre.

Mitt förslag är således, att Riksdagen måtte besluta:

att hvitbetssockertillverkningsafgiften skall från 1899 års början upphöra;

att från samma tid tullafgifterna skola nedsättas för raffineradt socker och för oraffineradt socker, icke mörkare än n:o 18 holl. st., till 16,5 öre pr kg. samt för oraffineradt socker, mörkare än n:o 18 holl. st., till 11,75 öre pr kg., och

att med anmälan af dessa beslut anhålla, att Kongl. Maj:t tackes till nästkommande Riksdag afgifva förslag till de ökade eller nya skatter, som äro erforderliga för att i mån af statsverkets behof ersätta den minskning af inkomster, som genom hvitbetssockertillverkningsafgiftens afskaffande uppkommer.

Stockholm den 28 januari 1898.

C. Fr. Wærn.

Bilaga 1.

Införsel och produktion af råsocker

Års- perioder.	Införsel af råsocker mörkare än n:o 18 Holl. Standard.						Produktion af		
	Quantitet. Kg.	Medel- pris pr kg. Öre.	Värde. Kr.	Tull-		Kostnad. Kr.	Quantitet. Kg.	Medel- kostnad pr kg. Öre.	Värde Kr.
				afgift pr kg. Öre.	belopp. Kr.				
1867—69	15,252,675	54,11	8,253,771	23,53	3,446,853	11,700,624	409,581	93,25	381,933
1870—72	15,738,832	62,91	9,901,677	»	3,702,593	13,604,270	1,313,214	96,08	1,261,571
1873—75	18,717,937	53,38	9,990,840	18,82	3,522,746	13,513,586	1,838,556	90,62	1,665,876
1876—78	16,707,941	57,11	9,541,684	»	3,144,459	12,686,143	574,844	92,55	532,000
1879—81	19,265,424	49,09	9,458,307	23,53	4,392,372	13,850,679	723,054	84,64	612,000
1882—84	25,419,957	42,24	10,738,058	23,5	5,973,688	16,711,746	1,836,699	66,15	1,214,986
1885—87	26,805,641	31,50	8,443,777	»	6,299,325	14,743,102	4,325,440	52,39	2,266,217
1888—90	29,342,953	33,86	9,935,078	»	6,903,427	16,838,505	15,175,802	40,19	6,098,414
1891—93	24,887,401	28,84	7,181,497	»	5,848,539	13,030,036	31,472,649	46,38	14,596,009
1894	17,096,992	25,00	4,274,248	»	4,017,793	8,292,041	56,641,225	41,01	23,228,596
1895	3,039,754	22,00	668,746	»	714,342	1,383,088	73,202,655	38,56	28,224,264
1896	3,996,361	25,00	999,090	»	939,145	1,938,235	63,473,565	40,74	25,859,996

samt tillverkningar vid raffinaderierna.

hvitbetsråsocker.		S u m m a.				Tillverkningar vid raffinaderierna.		
Tillverkningsavgift.		Kostnad.	Quantitet.	Värde.	Statsverkets inkomst af tull och avgift.	Quantitet.	Medelkostnad pr kg.	Värde.
Erlagd afgift pr kg. Öre.	Belopp. Kr.							
---	---	381,933	12,662,256	8,635,704	3,446,853	12,777,690	95,70	12,228,677
---	---	1,261,571	17,052,046	11,163,248	3,702,593	13,905,299	99,76	13,900,238
2,44	44,935	1,710,811	20,556,493	11,656,716	3,567,681	15,918,193	95,16	15,146,525
7,76	44,633	576,633	17,282,785	10,073,684	3,189,092	14,799,543	89,80	13,289,129
9,79	70,800	682,800	19,988,478	10,070,307	4,463,172	16,801,035	88,74	14,909,064
9,13	167,613	1,382,599	27,256,656	11,953,049	6,141,301	23,030,926	81,80	18,837,486
8,12	351,188	2,617,405	31,131,081	10,709,994	6,650,513	26,692,853	65,75	17,549,838
4,78	726,044	6,824,458	44,518,755	16,033,492	7,629,471	29,671,447	71,52	21,222,489
7,23	2,275,337	16,851,346	56,360,050	21,777,508	8,123,876	40,628,487	64,83	26,339,448
8,34	4,723,275	27,951,871	73,738,217	27,502,844	8,741,068	57,263,880	57,72	33,054,540
9,75	7,139,148	35,363,412	76,242,409	28,893,010	7,853,490	67,291,041	51,30	34,523,292
12,17	7,726,387	33,586,383	67,469,926	35,524,618	8,665,532	62,706,854	55,12	34,565,049

Bilaga 2.

Införsel af socker

Års- perioder.	Raffineradt.			Oraffineradt icke mörkare än n:o 18. Holl. Standard.			Summa införsel.	
	Quantitet kg.	Medel- pris pr kg. öre.	Värde kr.	Quantitet. Kg.	Medel- pris pr kg. Öre.	Värde. Kr.	Quantitet. Kg.	Värde. Kr.
1867—69 . . .	2,954,818	71,16	2,102,807	35,941	49,24	17,896	2,990,759	2,120,703
1870—72 . . .	4,852,514	74,61	3,620,436	97,009	66,96	64,959	4,949,523	3,685,395
1873—75 . . .	10,666,328	63,02	6,684,544	174,353	67,46	117,616	10,840,681	6,802,160
1876—78 . . .	14,880,920	63,70	9,479,107	68,199	57,27	39,060	14,949,119	9,518,167
1879—81 . . .	12,497,625	58,55	7,317,237	77,363	51,26	39,657	12,574,988	7,356,894
1882—84 . . .	13,784,672	49,82	6,866,865	141,625	38,22	54,123	13,926,297	6,920,988
1885—87 . . .	12,464,764	37,00	4,611,963	70,395	27,00	19,007	12,535,159	4,601,050
1888—90 . . .	10,727,880	39,64	4,252,159	20,173	31,40	6,335	10,748,053	4,258,494
1891—93 . . .	6,464,839	36,17	2,338,199	3,756	34,88	1,380	6,468,595	2,339,579
1894 . . .	4,196,044	30,00	1,258,813	5,393	33,00	1,780	4,201,437	1,260,593
1895 . . .	1,447,892	27,00	390,820	275	24,00	66	1,447,757	390,886
1896 . . .	826,137	30,00	247,841	623	27,00	168	826,750	248,009

för konsumtion.

Utförsel af socker.

Tullavgifter.				Summa kostnad med tull.	Quantitet.	Värde.
Tull pr kg.	Förhållande till värdet af raffineradt.	Förhållande till värdet af oraffineradt.	Belopp.			
Öre.	%	%	Kr.	Kr.		
32,94	46,29	66,90	966,441	3,087,144	3,440	3,572
»	44,15	49,19	1,630,140	5,315,535	4,968	5,131
27,29	43,30	40,45	2,958,340	9,760,500	2,109	1,873
»	42,84	47,65	4,074,404	13,592,571	32,730	30,770
32,94	56,26	64,26	4,014,522	11,371,416	7,349	6,914
33,00	66,24	86,34	4,595,629	11,516,617	1,718	1,031
»	89,19	122,22	4,136,559	8,737,609	45,991	27,595
»	83,25	105,10	3,546,818	7,805,312	1,298	779
»	91,24	94,61	2,134,137	4,473,716	117,289	79,137
»	110,00	100,00	1,385,153	2,645,746	2,535	1,420
»	122,22	137,50	476,433	867,319	1,257	339
»	110,00	122,22	271,323	519,332	412	124

Bilaga 3.

Konsumtion

Års- perioder.	Tillverkningar vid raffinadierna.		Införsel för konsum- tion.		Utförsel.		Återstod för konsum- tion.	
	Quantitet.	Värde.	Quantitet.	Värde.	Quantitet-	Tillverk- ningsvärde.	Quantitet.	Tillverk- nings- eller införsels- värde.
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
1867—69	12,777,690	12,228,677	2,990,759	2,113,560	3,440	3,292	15,765,009	14,338,945
1870—72	13,905,299	13,900,238	4,949,523	3,685,862	4,968	4,966	18,849,854	17,581,134
1873—75	15,918,193	15,146,525	10,840,681	6,802,160	2,109	2,007	26,756,765	21,946,678
1876—78	14,799,543	13,289,129	14,949,118	9,518,167	32,730	29,392	29,715,931	22,777,904
1879—81	16,801,035	14,909,064	12,574,988	7,354,894	7,349	6,516	29,368,694	22,257,442
1882—84	23,030,926	18,837,486	13,926,297	6,920,988	1,718	1,395	36,955,505	25,757,079
1885—87	26,692,853	17,549,838	12,535,159	4,430,970	45,991	30,239	39,182,021	21,950,569
1888—90	29,671,447	21,222,489	10,748,053	4,258,490	1,298	928	40,418,202	25,480,051
1891—93	40,628,487	26,339,448	6,468,595	2,339,579	117,289	76,038	46,979,793	28,602,989
1894 . .	57,263,880	33,054,540	4,201,437	1,260,593	2,535	1,463	61,462,782	34,313,670
1895 . .	67,291,041	34,523,292	1,447,755	390,886	1,257	645	68,737,539	34,913,533
1896 . .	63,473,565	25,859,996	826,760	248,009	412	227	64,299,903	26,107,778

af socker.

Beskattning.				Medel- folk-mängd.	Per individ af medelfolk-mängden.				
					Återstod för konsumtion.		Beskattning.		
Hvitbets-sockertillverknings-avgift. Kr.	Införselstull. Kr.	Summa. Kr.	Förhållande till tillverknings- och införselsvärde. %		Qvan- titet. Kg.	Tillverk- nings- eller införsels- värde. Kr.	Tillverk- nings- avgift. Kr.	Införsels- tull. Kr.	Summa skatt. Kr.
—	4,413,295	4,413,295	30,8	4,176,200	3,77	3,43	—	1,06	1,06
—	5,332,733	5,332,733	30,3	4,192,400	4,50	4,19	—	1,27	1,27
44,935	6,481,086	6,526,021	29,8	4,318,800	6,20	5,08	0,01	1,50	1,51
44,633	7,218,862	7,263,495	32,0	4,457,300	6,67	5,11	0,01	1,62	1,63
70,800	8,406,894	8,477,694	38,2	4,565,500	6,43	4,88	0,02	1,84	1,86
167,613	10,569,317	10,736,930	42,0	4,597,000	8,04	5,60	0,04	2,30	2,34
351,188	10,435,883	10,787,071	49,9	4,696,500	8,34	4,67	0,07	2,23	2,30
726,044	10,450,245	11,176,299	45,1	4,760,900	8,49	5,35	0,15	2,20	2,35
2,275,337	7,982,676	10,258,013	39,0	4,804,700	9,78	5,95	0,47	1,66	2,13
4,723,275	5,402,946	10,126,221	34,2	4,848,700	12,68	7,08	0,97	1,12	2,09
7,139,148	1,190,775	8,329,923	30,0	4,896,200	14,04	7,13	1,46	0,24	1,70
7,726,387	1,210,468	8,936,855	48,6	4,940,900	13,00	5,28	1,56	0,24	1,80

Bilaga 4.

Fabrikat

Årsperioder.	Finare småbröd, bakelser, cakes.				
	Införsel.		Tillverkning.	Utförsel.	
	Quantitet. Kg.	Värde. Kr.	Värde. Kr.	Quantitet. Kg.	Värde. Kr.
1867—1869	—	—	—	—	—
1870—1872	—	—	—	—	—
1873—1875	—	—	—	—	—
1876—1878	—	—	—	—	—
1879—1881	—	—	—	—	—
1882—1884	341,283	341,283	—	—	—
1885—1887	231,229	231,229	—	—	—
1888—1890	191,088	191,088	—	5,501	5,501
1891—1893	60,835	60,835	157,000	6,047	6,047
1894—1896	53,679	53,679	175,000	14,664	14,664
1891	53,194	53,194	116,000	4,293	4,293
1892	64,633	64,633	177,500	4,863	4,863
1893	64,677	64,677	177,500	8,984	8,984
1894	61,142	61,142	189,000	15,811	15,811
1895	50,399	50,399	142,000	14,230	14,230
1896	49,497	49,497	195,244	13,952	13,952

af socker.

C h o k o l a d.						Konfityrer, karameller och konfekt.				
Införsel.		Tillverkning.		Utförsel.		Införsel.		Tillverkning.	Utförsel.	
Qvan- titet. Kg.	Värde. Kr.	Qvan- titet. Kg.	Värde. Kr.	Qvan- titet. Kg.	Värde. Kr.	Qvan- titet. Kg.	Värde. Kr.	Värde. Kr.	Qvan- titet. Kg.	Värde. Kr.
5,726	—	—	14,357	—	—	8,405	—	—	274	—
8,959	—	—	11,532	84	—	10,837	—	—	2,285	—
8,127	23,899	—	89,700	8,583	25,240	24,737	72,743	—	20,028	58,895
8,203	24,124	—	275,855	13,622	40,058	22,014	64,737	144,500	16,270	47,904
17,964	53,252	—	24,100	20,592	61,099	40,865	123,395	93,758	8,620	25,578
41,144	123,433	—	190,310	44,238	132,715	83,869	251,606	301,073	34,458	103,375
52,390	157,170	—	285,693	75,421	226,264	80,152	240,456	407,201	57,526	172,578
64,798	194,393	—	299,600	130,638	391,914	82,361	247,083	626,452	157,096	471,827
53,662	143,320	448,144	754,218	159,187	477,560	86,006	258,018	994,467	20,497	61,490
50,734	117,786	576,666	966,488	176,394	440,984	91,883	275,650	1,681,174	21,253	63,758
68,532	205,596	275,139	487,180	169,658	508,974	87,416	262,248	838,575	26,566	79,698
37,274	111,822	529,216	841,638	158,960	476,880	88,862	266,586	976,125	20,179	60,537
19,847	59,541	541,867	933,837	148,942	446,825	81,740	245,220	1,168,702	14,745	44,235
24,156	60,390	569,749	996,721	157,756	394,390	87,207	261,621	1,553,356	15,621	46,863
27,092	67,730	752,146	1,149,489	183,761	459,403	93,893	281,679	1,771,717	25,560	76,680
33,078	32,695	408,102	753,134	187,664	469,160	94,550	283,650	1,718,449	22,577	67,731

Fabrikat af socker. (Forts.)

Årsperioder.	P u n s o h.				Bärvin.
	Tillverkning.		Utförsel.		Tillverkning.
	Quantitet. Kg.	Värde. Kr.	Quantitet. Liter.	Värde. Kr.	Värde. Kr.
1867—1869	—	—	15,041	—	219,183
1870—1872	—	—	20,266	—	309,400
1873—1875	—	—	48,723	53,488	508,180
1876—1878	—	—	57,015	76,243	339,374
1879—1881	—	—	55,298	76,724	212,504
1882—1884	—	—	67,291	100,936	314,974
1885—1887	—	—	63,966	95,949	147,536
1888—1890	—	—	58,040	87,061	128,884
1891—1893	—	—	48,611	72,917	144,780
1894—1896	2,196,155	2,334,567	40,567	60,851	183,662
1891	ej uppgifven		46,825	70,238	129,995
1892	2,513,316	2,514,408	50,300	75,450	140,024
1893	2,184,344	2,144,195	48,709	73,064	164,321
1894	2,139,557	2,136,826	36,587	54,881	167,981
1895	2,256,975	2,314,146	43,178	64,767	178,206
1896	2,191,932	2,552,728	41,936	62,904	204,800

Bilaga 5.

På anmodan af Herr Presidenten Wærn har jag bestämt sockerhalten i följande af mig i salubod inköpta varor:

Sockrad saft, prima	65	% socker.
Sockrad saft, sekunda	58	» »
Sylt	45	» »
Bärviner, jästa (åtgår 240 gram socker pr liter)	24	» »
D:o ojästa	9	» »
Punsch	28	» »
Chokolad, osockrad	12	» »
Vaniljchokolad, sockrad	44	» »
Åtchokolad	60	» »
Chokolad à la crème	71	» »
S. k. smörgåscakes (eng.)	15	» »
Cakes, sötare	25	» »
Biscuits (eng.)	51	» »
Desertbiscuits (sockerbröd)	45	» »
Finare skorpor	9	» »

Enligt uppgift i König: Die Menschlichen Nahrungs- und Genussmittel är den ungefärliga sockerhalten:

Likörer	35	% socker.
Kond. mjölk (rörsocker)	20	» »
Vanlig konfekt	75	» »
Fruktbonbons	90	» »
Confiturer (torra kanderade frukter)	75	» »
Marzipan	30	» »

I flera slag af bröd finnes mer eller mindre socker resp. sirap.

Stockholm den 22 januari 1898.

Peter Klason,

Prof. i kemi och kem. teknologi vid K. Tekn. Högskolan.

Bilaga 6.

Utdrag ur utländsk handelsstatistik.

Finare bröd, bakverk, cakes.

Införsel till Frankrike af »Biscuits sucrés».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Storbritannien	1,109,036		1,103,237	
» Belgien	84,569		98,876	
» Andra länder	11,755		20,367	
	<u>1,205,360</u>	<u>1,450,420</u>	<u>1,222,480</u>	<u>1,188,251</u>

Utförsel från Storbritannien af »Biscuits and bread».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Till Tyskland	249,987	170,162	224,587	146,261
» Nederländerna	1,187,755	1,065,738	1,586,179	1,303,343
» Belgien	1,625,691	1,513,462	1,516,482	1,367,575
» Frankrike	1,280,394	2,350,772	1,273,251	2,377,997
» Andra kolonier	2,563,876	2,599,499	2,905,252	2,585,784
» Brittiska besittningar	3,584,600	2,816,180	4,912,360	3,115,239
	<u>10,492,303</u>	<u>10,515,813</u>	<u>12,418,111</u>	<u>10,896,199</u>

Choklad.

Införsel till Frankrike.

	Årligt medeltal 1892—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Schweiz	254,114		400,391	
» Andra länder	30,308		49,821	
	<u>284,422</u>	<u>614,359</u>	<u>450,162</u>	<u>972,350</u>

Utförsel från Frankrike.

	Årligt medeltal 1892—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Till Belgien	173,978		274,231	
» Storbritannien	79,538		107,505	
» N.-Amerikas Förenta stater	98,645		72,736	
» Andra länder och franska besittningar	590,311		808,120	
	<u>942,472</u>	<u>2,215,774</u>	<u>1,262,592</u>	<u>2,727,199</u>

Införsel till Storbritannien.

	Årligt medeltal 1893—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Nederländerna	1,062,025	4,388,582	1,357,376	5,241,139
» Andra länder	230,276	928,521	363,677	1,348,180
	<u>1,292,301</u>	<u>5,317,103</u>	<u>1,721,053</u>	<u>6,589,319</u>

Utförsel från Storbritannien.

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Till N.-Amerikas Förenta stater	189,911	410,434	79,049	167,508
» Andra främmande länder . .	138,211	250,346	136,164	268,514
» Brittiska besittningar . . .	926,694	1,988,974	973,501	2,090,942
	<u>1,254,816</u>	<u>2,649,754</u>	<u>1,188,714</u>	<u>2,526,964</u>

Införsel till Norge.

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Sverige		167,898	335,796	176,040	352,080
» Tyskland		17,900	35,800	20,357	40,714
» Storbritannien		6,648	13,296	4,027	8,054
» Andra länder		2,108	4,216	5,105	10,210
		<u>194,554</u>	<u>389,108</u>	<u>205,529</u>	<u>411,058</u>

Konfekt och karameller.

Införsel till Frankrike af »Sirops et Bonbons».

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Storbritannien		148,056		143,838	
» Schweiz		220,162		167,843	
» Turkiet		59,330		87,915	
» Andra länder		69,667		46,052	
		<u>497,215</u>	<u>671,625</u>	<u>445,648</u>	<u>561,516</u>

Utförsel från Frankrike af »Sirops et Bonbons».

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Till Storbritannien		167,558		225,577	
» Belgien		69,909		89,976	
» Algeriet		237,057		481,723	
» Andra länder		586,915		799,161	
		<u>1,061,439</u>	<u>1,430,521</u>	<u>1,595,937</u>	<u>2,010,881</u>

Införsel till Storbritannien af »Confectionary».

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från N.-Amerikas Förenta stater		1,334,618	821,504	1,527,302	807,648
» Andra främmande länder		377,292	523,135	399,085	521,809
» Brittiska besittningar och kolonier		510,489	408,092	46,888	40,388
		<u>2,222,399</u>	<u>1,752,731</u>	<u>1,973,275</u>	<u>1,369,845</u>

Konfityrer.

Införsel till Frankrike af »Fruits confits au sucre».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Tyskland	4,590		1,679	
» Storbritannien	4,415		2,267	
» Italien	45,779		40,168	
» Schweiz	11,251		12,231	
» Andra länder	25,027		4,620	
	91,062	153,502	60,965	99,011

Införsel till Frankrike af »Confitures au sucre».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Tyskland	10,112			
» Storbritannien	85,550		98,712	
» Schweiz	305,781		239,933	
» Turkiet	31,989		46,354	
» Andra länder	39,499		63,932	
	472,931	406,025	448,931	355,553

Utförsel från Frankrike af »Fruits confits au sucre».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Till Belgien	47,438		99,610	
» Storbritannien	721,612		1,212,335	
» Italien	374,490		308,919	
» N.-Amerikas Förenta stater	203,440		246,835	
» Andra länder	256,377		271,549	
	1,603,357	2,727,574	2,139,248	2,772,465

Utförsel från Frankrike af »Confitures au sucre».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Till Belgien	122,316		41,075	
» Storbritannien	122,808		276,837	
» Algeriet	58,351		93,118	
» N.-Amerikas Förenta stater	—		175,127	
» Andra länder	335,996		448,736	
	<u>639,471</u>	<u>661,457</u>	<u>1,034,893</u>	<u>819,959</u>

Införsel till Storbritannien af »Succades», »Fruits and Vegetables, preserved in sugar».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
	Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Nord-Amerikas Förenta stater	995,172	577,505		
» Andra främmande länder	2,052,828	2,147,729		
» Brittiska besittningar och kolonier	3,585,261	1,563,176		
	<u>6,633,261</u>	<u>4,288,410</u>		
			1896.	
			Kg.	Kr.
Från Frankrike			1,452,220	1,623,359
» Nord-Amerikas Förenta stater			1,564,488	785,747
» Andra främmande länder			655,066	574,637
» Straits Settlements			1,307,998	432,753
» Hong-kong			195,097	977,607
» Andra brittiska besittningar och kolonier			634,543	163,022
			<u>5,809,412</u>	<u>4,557,125</u>

Utförsel från Nord-Amerikas Förenta stater af »Fruits preserved canned».

	Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kr.		Kr.
Till Frankrike värde		6,330		10,766
» Tyskland		37,590		23,846

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.
		Kr.	Kr.	Kr.
Till Storbritannien	värde	2,369,666		3,695,321
» Andra länder	»	1,285,823		1,424,198
	värde	<u>3,699,409</u>		<u>5,154,131</u>

Kondenserad mjölk.

Införsel till Frankrike af »Lait condensé, additionné de sucre».

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kg.	Kr.	Kg.	Kg.
Från Storbritannien		128,049		1,479,776	
» Schweiz		13,911,556		15,013,249	
» Italien		281,709		599,020	
» Andra länder		45,933		24,405	
		<u>14,367,247</u>	<u>12,503,081</u>	<u>17,116,450</u>	<u>12,323,844</u>

Utförsel från Frankrike af »Lait condensé, additionné de sucre».

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Till Belgien		155,964		165,808	
» Storbritannien		13,506,896		15,825,033	
» Spanien				187,071	
» Brasilien		175,273		71,774	
» Andra länder		727,437		846,906	
		<u>14,565,570</u>	<u>12,698,110</u>	<u>17,096,592</u>	<u>12,309,546</u>

Införsel till Storbritannien af »Milk, condensed or preserved».

		Årligt medeltal 1891—1895.		1896.	
		Kg.	Kr.	Kg.	Kr.
Från Norge		2,441,296	1,747,900	2,370,684	1,878,579
» Nederländerna		7,819,492	5,353,768	11,068,863	6,476,637
» Frankrike		13,244,779	9,672,252	15,264,435	11,134,840
» Andra länder		1,905,050	1,393,181	2,351,836	1,763,536
		<u>25,410,617</u>	<u>18,167,101</u>	<u>31,055,818</u>	<u>21,253,592</u>